

Mobilitat obligada de la població de Catalunya

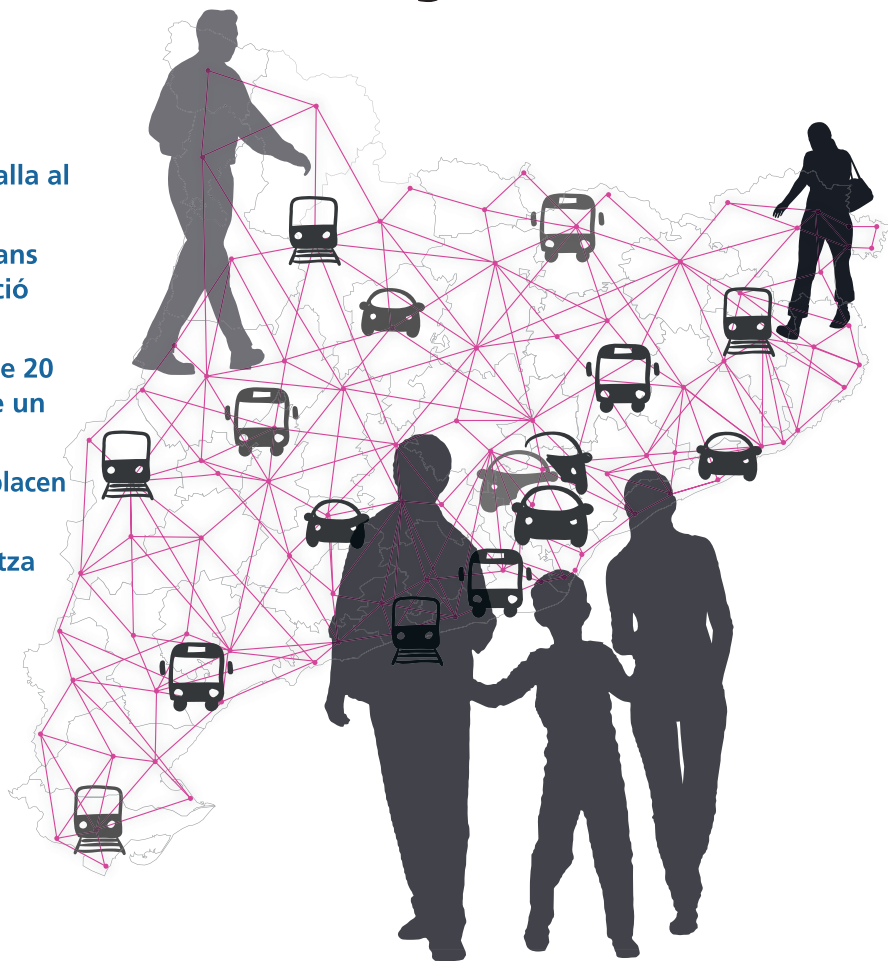
Les idees clau

Mobilitat per feina. 2011

- La meitat de la població ocupada treballa al mateix municipi on resideix
- Lleida i Barcelona són els municipis grans amb més capacitat de retenir la població ocupada que hi resideix
- La meitat de la població triga menys de 20 minuts a arribar a la feina, mentre que un 12% triga més de 45 minuts
- Sis de cada deu treballadors que es desplacen van a la feina en transport privat
- La població del Penedès és la que utilitza més el tren per anar a treballar

Mobilitat per estudis. 2014-2016

- El 88% dels alumnes matriculats en ensenyaments obligatoris estudien en el mateix municipi on resideixen
- Tres de cada quatre estudiants universitaris es desplacen fora del municipi de residència per estudiar



Les fonts de les estadístiques de mobilitat obligada

La mobilitat obligada és aquella que es produeix per raó de treball o estudi, i s'analitza a partir de la comparació entre el municipi de residència i el municipi de treball o d'estudi. Les fonts d'informació per elaborar aquest dossier han estat les següents.

- **Mobilitat obligada per raó de treball.** Cens de població i habitatges de l'any 2011, amb dades sobre el nombre de persones que es desplacen i les seves característiques sociodemogràfiques i laborals (branques d'activitat i professions) i sobre els desplaçaments (nombre de viatges diaris, mitjans de transport utilitzats i temps de viatge). Les matrius de desplaçament (origen/destinació) es proporcionen per als municipis més grans de 10.000 habitants i per als municipis de més de 200.000 habitants, per districtes i seccions censals.

- **Mobilitat obligada per raó d'estudi**

- Ensenyaments universitaris: registre de matrícules del curs 2014-2015 de la Secretaria d'Universitats i Recerca, que proporciona dades sobre els alumnes de les 12 universitats catalanes (excepte la Universitat Oberta de Catalunya, que no és presencial) i dels nivells educatius de cicles, graus i màsters amb titulacions homologades.
- Ensenyaments no universitaris: registre de matrícules del curs 2015-2016 del Departament d'Ensenyament, que inclou dades dels alumnes a partir de tres anys matriculats en cursos d'educació infantil de segon cicle, primària, secundària obligatòria, batxillerat i cicles formatius.

La meitat de la població ocupada treballa al mateix municipi on resideix

L'any 2011, els més de tres milions de residents ocupats a Catalunya, gairebé la meitat treballa al mateix municipi de residència (1.506.000), dels quals 284.000 ho fan al mateix domicili. L'altra meitat de treballadors (1.528.000) es desplaça habitualment fora del municipi, dels quals 263.000 són treballadors que es desplacen a diversos municipis per anar a treballar, com ara els transportistes i altres professionals de la mobilitat.

Les dones treballen més al seu domicili que els homes (10,2% i 8,6%, respectivament) i es desplacen menys a un lloc de treball fora del municipi (44,8% i 55,3%), per la qual cosa els trajectes que fan són més curts en temps i distància. El percentatge d'homes que treballen en diversos municipis és més del doble que el de les dones (11,6% i 5,3%).

La capacitat dels municipis de retenir la població ocupada resident es coneix com a autocontenció laboral. Per al conjunt de Catalunya, el 49,6% dels ocupats treballen al propi municipi. Els àmbits amb més autocontenció laboral són Ponent, les Terres de l'Ebre i l'Alt Pirineu i Aran, on a l'entorn del 60% dels residents treballen al mateix municipi on resideixen.

Els menors nivells d'autocontenció laboral es localitzen a les Comarques Centrals (44,9%) i al Penedès (39,9%), on la majoria dels residents es desplacen fora del seu municipi per anar a treballar. Els àmbits Metropolità, el Camp de Tarragona i les Comarques Gironines es troben en la mitjana de Catalunya, amb la meitat de treballadors que es desplacen fora del municipi per anar a treballar.

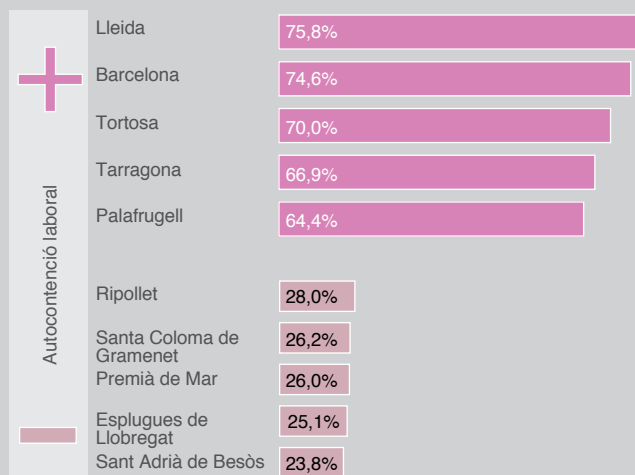
Lleida i Barcelona són els municipis grans amb més capacitat de retenir la població ocupada que hi resideix

Entre els municipis de més de 20.000 habitants, Lleida és el que presenta una major **autocontenció laboral** (75,8%), per davant de Barcelona (74,6%). A l'altre extrem, Sant Adrià de Besòs (23,8%) i Esplugues de Llobregat (25,1%) són els que tenen un menor percentatge de residents treballant a la mateixa població.

Pel que fa a la capacitat dels municipis d'ocupar els seus llocs de treball amb població resident al propi municipi (autosuficiència

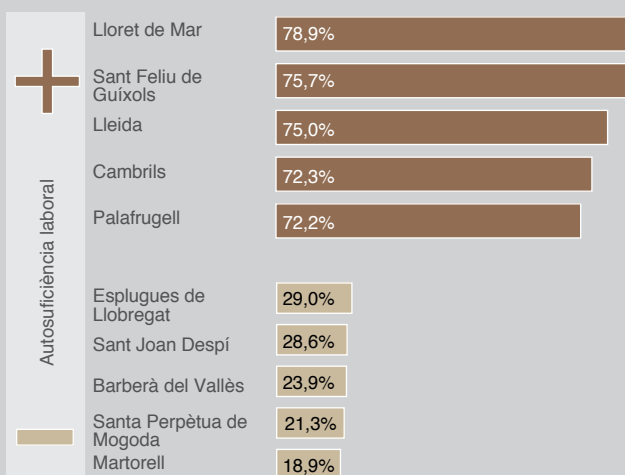
laboral), Lloret de Mar (78,9%), Sant Feliu de Guíxols (75,7%) i Lleida (75,0%) són els que presenten una **autosuficiència laboral** més elevada, l'any 2011. A Martorell, Santa Perpètua de Mogoda i Barberà del Vallès només un de cada cinc llocs de treball estan ocupats per residents, i són els tres municipis que atrauen proporcionalment més no residents als seus llocs de treball (és a dir, són els que tenen els percentatges d'autosuficiència laboral més baixos).

Figura 3. Municipis de més de 20.000 habitants amb major i menor autocontenció laboral*. 2011



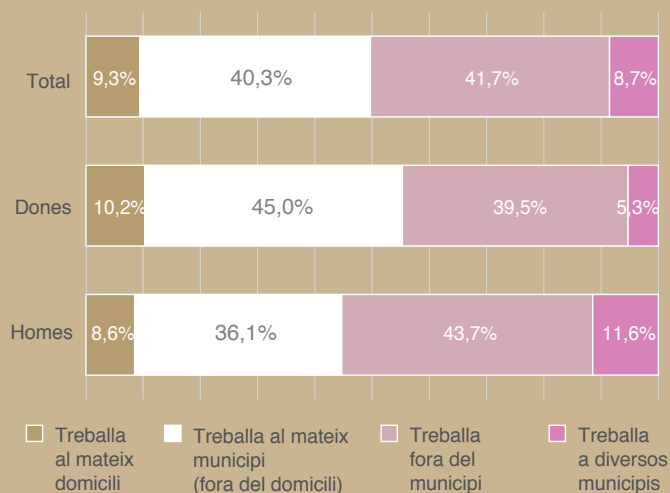
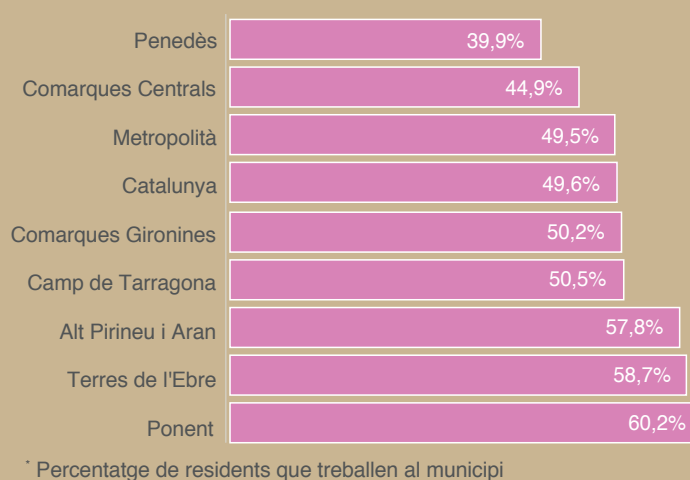
* Percentatge de residents que treballen al municipi

Figura 4. Municipis de més de 20.000 habitants amb major i menor autosuficiència laboral*. 2011



* Percentatge de llocs de treball ocupats per residents

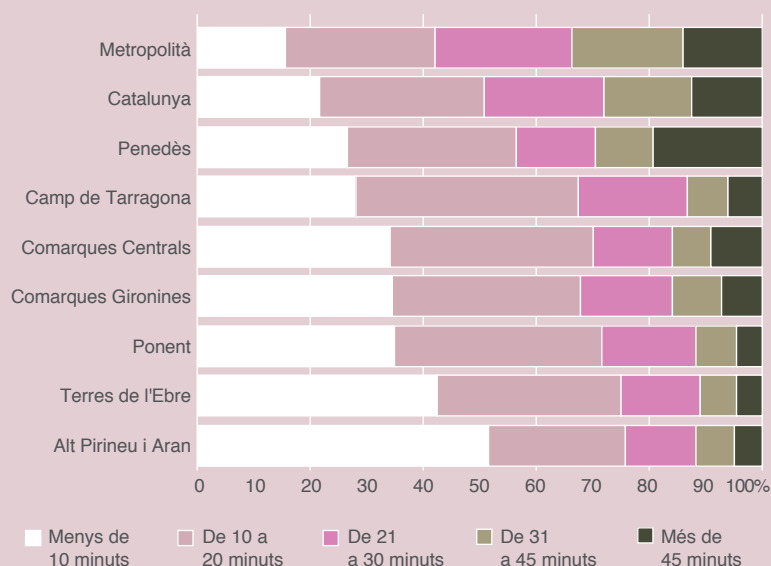


Figura 1. Mobilitat obligada per raó de treball de la població ocupada resident, per gènere. 2011

Figura 2. Autocontenció laboral* per àmbits del Pla territorial. 2011


La meitat de la població triga 20 minuts o menys a arribar a la feina, mentre que un 12% triga més de 45 minuts

L'any 2011, els temps de desplaçament més curts per anar a treballar es troben en els àmbits amb una major autocontenció laboral, com ara l'Alt Pirineu i Aran, les Terres de l'Ebre i Ponent.

Els temps de desplaçament més llargs, de més de 45 minuts, corresponen als àmbits Metropolità, el Penedès i les Comarques Centrals. En aquests àmbits més de la meitat de la població es trasllada fora del municipi per anar a treballar i l'ús del transport públic és més freqüent. Així, al Penedès, que registra els temps de desplaçament més llargs, un de cada cinc treballadors triga més de 45 minuts, i esdevé l'àmbit amb una menor autocontenció laboral i un major ús del tren com a mitjà per desplaçar-se a la feina.

Figura 5. Temps de desplaçament de la població ocupada per àmbits del Pla territorial. 2011




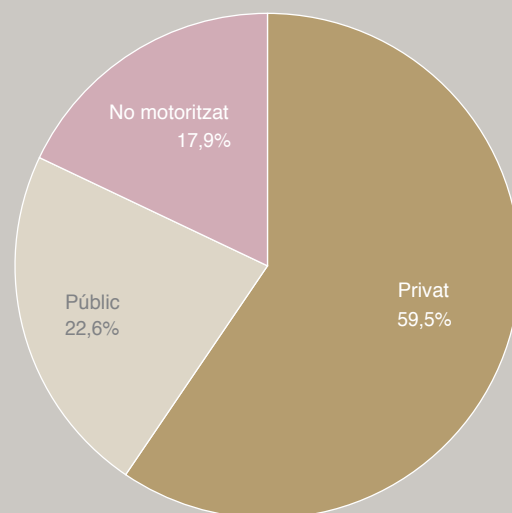
Sis de cada deu treballadors que es desplacen van a la feina en transport privat

El transport privat motoritzat (cotxe i moto) és el més utilitzat per anar a la feina, ja que gairebé sis de cada deu treballadors que es desplacen per anar a treballar el fan servir (1.452.000 treballadors).

El transport públic col·lectiu és el tipus de transport principal per desplaçar-se a la feina per a més de mig milió de treballadors (551.000), que gairebé representen un de cada quatre ocupats que es desplacen per anar a treballar.

Finalment, 438.000 treballadors es desplacen per anar a la feina caminant o en bicicleta, xifra que representa el 17,9%.

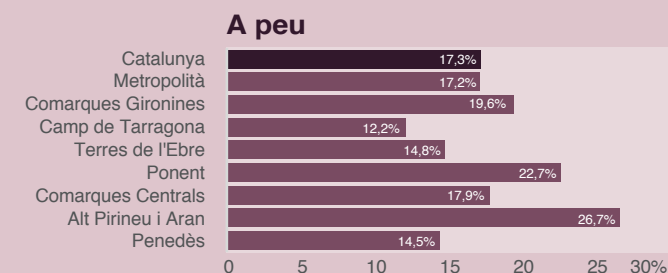
Figura 6. Tipus de transport en els desplaçaments de la població ocupada. 2011



La població del Penedès és la que utilitza més el tren per anar a treballar

Per anar a treballar sovint s'utilitza una combinació de transports, per exemple cotxe i tren. Tenint en compte tots els mitjans utilitzats, i pel que fa al transport privat, l'any 2011 utilitzen el cotxe 1.385.000 persones (56,7%), mentre que 114.000 persones (4,7%) es desplacen en moto per anar a treballar.

Anar a peu a la feina és la modalitat més freqüent després del cotxe. Van a peu a treballar 422.000 persones (17,3%), mentre que 57.000 persones hi van en bicicleta (2,3%).



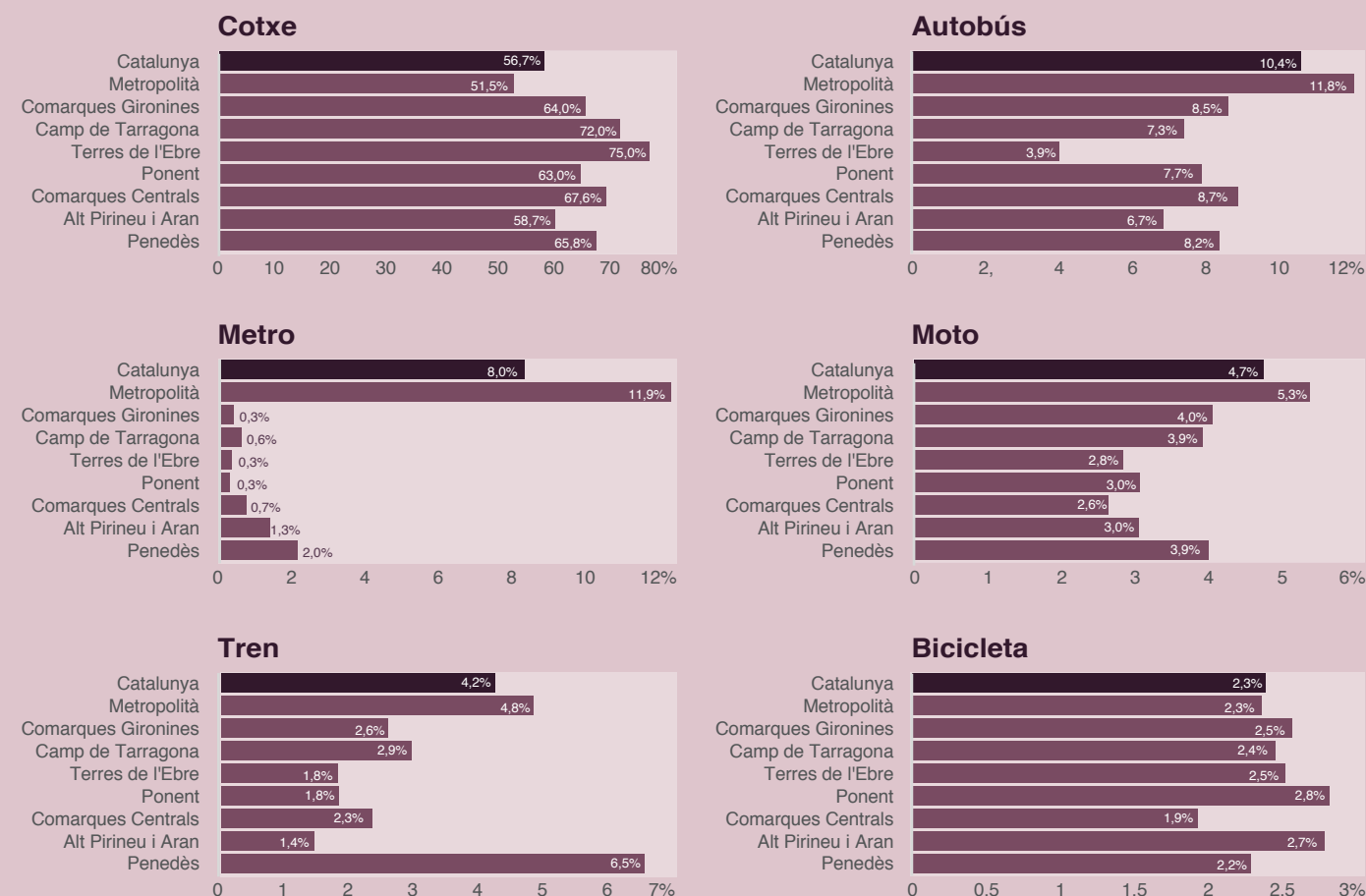
Pel que fa al transport públic, l'autobús és el mitjà més utilitzat diàriament per anar a treballar, amb 255.000 usuaris (10,4%). El metro és el segon transport col·lectiu més utilitzat amb 197.000 usuaris (8%), seguit del tren amb 107.000 usuaris (4,2%).

Tanmateix, el tipus de mitjà de transport utilitzat per la població ocupada està condicionat per l'oferta de transport públic (només hi ha metro al Barcelonès, per exemple), les característiques de la població i la localització dels llocs de treball.

En tots els àmbits el cotxe és el transport més utilitzat per anar a la feina. Els àmbits on s'usa més el cotxe són el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, on tres de cada quatre ocupats van a treballar en cotxe, mentre que en termes relatius els valors més baixos es localitzen a l'àmbit Metropolità, on la meitat dels treballadors es desplacen en cotxe. El major ús de la moto es localitza a l'àmbit Metropolità (5,3%).

A l'àmbit Metropolità s'utilitzen més els mitjans de transport públic per anar a treballar que a la resta del territori, a causa de la disponibilitat de metro i la major densitat de la xarxa de transports. Només el Penedès (6,5%) té una major utilització del tren que l'àmbit Metropolità. La mobilitat a peu és el segon sistema de desplaçament en tots els àmbits. Els majors percentatges de desplaçaments a peu per anar a treballar es registren a Ponent i a l'Alt Pirineu i Aran, atès que en aquests àmbits la majoria dels treballadors estan ocupats al mateix municipi de residència.

Figura 7. Percentatge d'ús de cada mitjà de transport per àmbits del Pla territorial. 2011





El 88% dels alumnes matriculats en ensenyaments obligatoris estudien al mateix municipi on resideixen

El curs 2015-2016 hi ha 1.206.000 alumnes matriculats en ensenyaments no universitaris que resideixen i estudien a Catalunya. El 84,0% ho fan al mateix municipi on resideixen, percentatge que augmenta fins al 92,1% en el cas dels alumnes d'educació infantil de segon cicle i fins al 88,2% en el dels que cursen estudis obligatoris (educació primària i ESO).

A mesura, doncs, que el nivell d'estudis augmenta, disminueix el nombre d'alumnes que estudien al mateix municipi on viuen. Gairebé una quarta part dels alumnes de batxillerat es desplacen a un altre municipi, així com més de la meitat dels estudiants de cicles formatius.

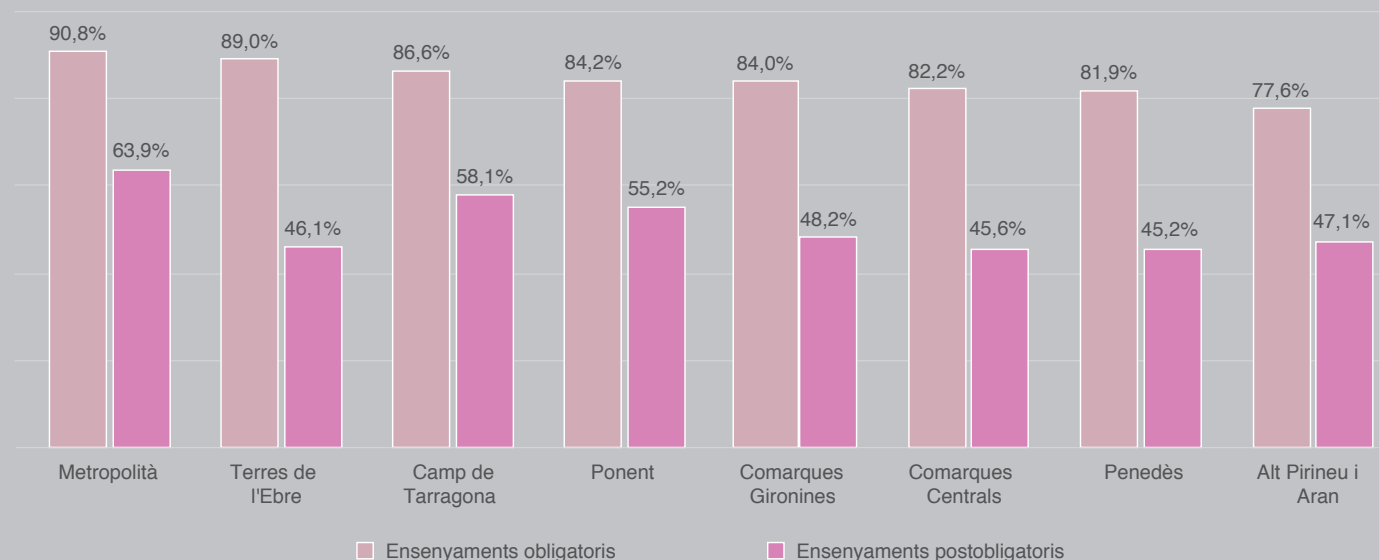
Si es compara la mobilitat entre els estudis obligatoris (educació primària i ESO) i els ensenyaments postobligatoris (batxillerat, cicles formatius de grau mitjà i cicles formatius de grau

superior), el percentatge d'alumnes que estudien al mateix municipi on resideixen és més elevat als obligatoris (88,2%) que als postobligatoris (58,9%).

En el cas dels ensenyaments obligatoris, la mobilitat obligada dels estudiants varia poc entre àmbits del Pla territorial, ja que tots registren percentatges superiors al 80% d'alumnes que resideixen i estudien al mateix municipi, excepte a l'Alt Pirineu i Aran (77,6%).

Pel que fa als ensenyaments postobligatoris, s'observen més diferències entre àmbits. En tres, més de la meitat dels alumnes estudien al mateix municipi on resideixen: el Metropolità (63,9%), el Camp de Tarragona (58,1%) i Ponent (55,2%). Les proporcions més baixes corresponen al Penedès (45,2%) i a les Comarques Centrals (45,6%).

Figura 8. Alumnes que estudien al mateix municipi on resideixen segons l'obligatorietat dels estudis per àmbits del Pla territorial. Ensenyaments no universitaris. Curs 2015-2016



Tres de cada quatre estudiants universitaris es desplacen fora del municipi de residència per estudiar

El 74,1% dels estudiants universitaris residents a Catalunya durant el curs 2014-2015 es desplacen des dels seus municipis de residència fins a un dels 23 municipis on hi ha centres d'ensenyament: Barcelona, Cerdanyola del Vallès, Girona, Lleida, Tarragona, Terrassa, Sant Cugat del Vallès, Vic, Reus, l'Hospitalet de Llobregat, Mataró, Manresa, Castelldefels, Vilanova i la Geltrú, Salt, Sabadell, Esplugues de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Vila-seca, Igualada, Tortosa, Sant Pol de Mar i Badalona.

Gairebé un 12% dels estudiants matriculats en centres universitaris de Catalunya resideixen fora de Catalunya. Aproximadament la meitat (50,2%) dels estudiants universitaris residents fora de Catalunya estudien al Barcelonès.

Barcelona, amb gairebé 100.000 estudiants matriculats, concentra el 51,9% dels estudiants universitaris que provenen d'arreu de Catalunya. A molta distància hi ha els municipis de Cerdanyola del Vallès (29.000), Girona (11.100), Lleida (8.900) i Tarragona (8.500). Els centres universitaris de Girona, Lleida i Tarragona tendeixen a atraure estudiants de la mateixa província, mentre que les universitats de Barcelona i Cerdanyola del Vallès atrauen estudiants de tot el territori català, especialment de Barcelona.

Municipi d'estudi: Barcelona

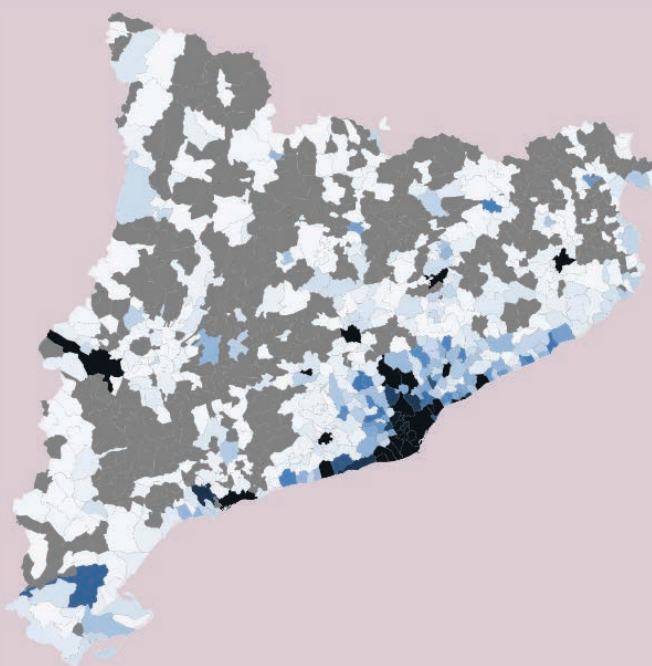
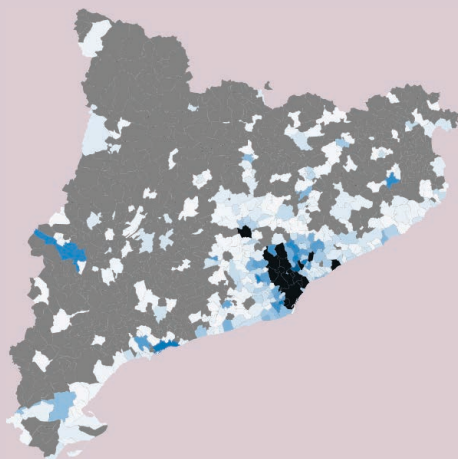
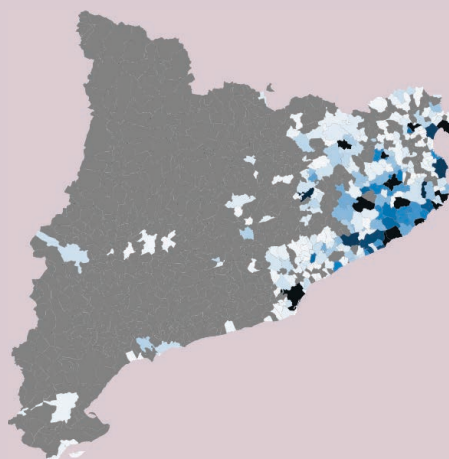


Figura 9. Municipi de residència dels estudiants segons municipi d'estudi. Ensenyaments universitaris. Curs 2014-2015

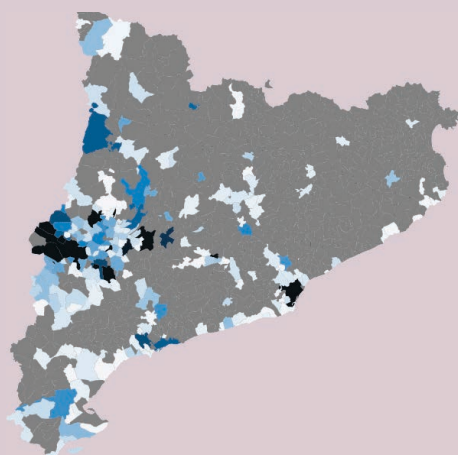
Municipi d'estudi: Cerdanyola del Vallès



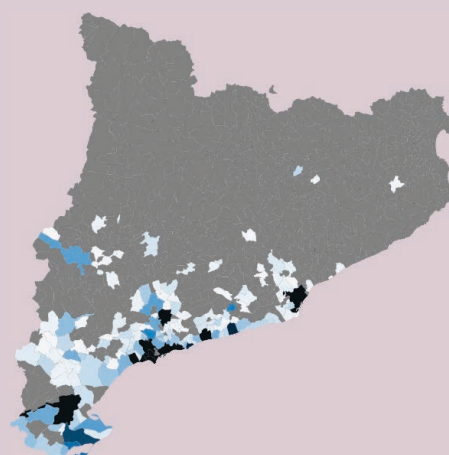
Municipi d'estudi: Girona



Municipi d'estudi: Lleida



Municipi d'estudi: Tarragona



Per a més informació:

<https://www.idescat.cat/tema/mobil>

The image displays three overlapping screenshots of the idescat website, which is the official statistical portal of the Generalitat de Catalunya. The top screenshot shows the main dashboard with navigation tabs (Dades, Serveis, Mètodes, L'Institut, cercar) and a sidebar with various statistical indicators like 'Indicadors al dia' and 'Novetats'. The middle screenshot shows the 'Població' (Population) section, highlighting 'Xifres de població' and 'Censos i enquestes demogràfiques'. The bottom screenshot shows the 'Mobilitat i població estacional' (Mobility and seasonal population) section, featuring a table of indicators and a search bar for specific data points.

Glossari

Autocontenció laboral. Capacitat d'un municipi de retenir la població ocupada resident.

Autosuficiència laboral. Capacitat d'un municipi d'ocupar els llocs de treball amb població resident.

Transport privat. Fa referència a l'ús del cotxe, la furgoneta o la moto, com a conductor o com a passatger. Inclou les combinacions d'aquestes categories o d'aquestes amb un mitjà no motoritzat.

Transport públic. Fa referència a l'ús de l'autobús, l'autocar, el microbús, el metro o el tren. Inclou les combinacions

d'aquests mitjans de transport entre ells, d'aquests mitjans amb un transport privat i amb un mitjà no motoritzat.

Mitjà no motoritzat. Fa referència als desplaçaments caminant o en bicicleta, i la combinació d'aquests.

Alumnes residents. Alumnes que resideixen en l'àmbit geogràfic de què es parla, tant si estudien en aquell àmbit geogràfic com si ho fan en un altre.

Llocs d'estudi localitzats. Alumnes que estudien en l'àmbit geogràfic de què es parla, tant si resideixen en aquell àmbit com si ho fan en un altre.